
Suomen Natura 2000 -kohteet / Uudenmaan ympäristökeskus

Alueen nimi: Vanjärvi, Märjäntienmäki ja Laukkamäki

Alueen koodi: FI0100041   **Pinta-ala (ha):** 180   **Kunta:** Vihti

Hallinnoll.alue: Uusimaa (suuralue)   100   **Aluetyyppi:** SCI (sisältää SPA:n)

Vastuutaho: Uudenmaan ympäristökeskus

Alueen kuvaus: Vihdin luoteisosassa sijaitseva kolmiosainen Naura 2000 -alue, joka koostuu Vanjärven lintujärvestä sekä Märjäntienmäen ja Laukkamäen kallio- ja lehtoalueista.

Vanjärvi on kumpuilevan peltomaiseman keskellä sijaitseva Vanjoen laajentuma. Märjäntienmäki puolestaan kohoaa jyrkkärinteisenä 65 metriä järvenpinnan yläpuolelle ja rajaa avointa maisemaa. Vanjoen laakson kulttuurimaisema on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi ympäristöministeriön maisema-aluejärjestelmän mietinnössä. Laukkamäki puolestaan sijaitsee edellisistä osa-alueista kaakkoon ja rajaa Kirkkojärven peltomaisemaa.

Vanjärvi on hyvin rehevä järvi, jonka ympärillä on laajat vesikasvillisuus- ja niittyvyöhykkeet. Veden laatua heikentää lähinnä maatalouden hajakuormitus. Vanjoki ei enää virtaa järven läpi, vaan sivuaa järveä länsipuolella.

Märjäntienmäki on länsirinteeltään jyrkänteinen kallio, jonka jyrkänteen juurella on rehevä lehto. Kalliokasvillisuus on monilajista ja edustavaa. Alue on kalliokiipeilijöiden suosiossa. Kiipeily on uhka jyrkänteen arvokkaalle kasvillisuudelle. Kallion kivilajit ovat pääasiassa pyrokseenigneissi ja kiillegneissi.

Laukkamäki on kivilajiltaan mikroliinigraniittia ja pyrokseenigneissiiä. Etenkin kallion lounaisjyrkänteinen aluslehtoinen on kasvillisuudeltaan hyvin arvokas. Tälle on perustettu pieni yksityismaan luonnonsuojelualue.

Alue muodostaa arvokkaan luontokokonaisuuden, jossa on useita edustavia ja lajistoltaan merkittäviä luontotyyppisiä.

Vanjärvi

Vanjärvi on valtakunnallisesti, jopa kansainvälisesti arvokas lintujärvi, jonka lintulajimäärä suhteessa pinta-alaan on huomattavan korkea. Pesimälinnusto koostui vuonna 1995 37 lajista, ja parimääräarvio oli runsaat 400 paria.

Pesimälinnustoon kuuluu parhaiden lintuvesiemme lajeja kuten pikku-uikku, mustakurkku-uikku, harmaasorsa, jouhisorsa, heinätavi, harmaahaikara ja luhtahuitti. Järvellä pesii naurulokkiyhdyksunta, jonka koko vaihtelee 30-150 pariin. Järvellä on tavattu useana vuonna harvinaisia lajeja, jotka lienevät kotiutumassa pesimälinnustoon (esim. laulujoutsen ja mustatiira).

Järvi on erittäin merkittävä myös lintujen kevätmuuton aikaisena levähdyspaikkana. Se sijaitsee Hankoniemeltä Pohjanpitäjänlahden kautta sisämaahan suuntautuvan vesi- ja kahlaajalintujen muuttoreitin varrella. Huhtikuun alussa järven rannat avautuvat jäältä yleensä muita järviä aiemmin. Parhaina päivinä järvellä voi lepäillä yli tuhat puolusukeltajasorsaa ja yli sata joutsenta. Liroja voi olla jopa 700 ja suokukkoja 400 päivässä.

Märjäntienmäki

Märjäntienmäki on hyvin edustava keskiravinteinen silikaattikallio, jonka jyrkänteisellä länsirinteellä kasvaa vaateliata sammal- ja putkilokasvilajeja, esim. uhanalainen luutasammal (*Thamnobryum alopecurum*; valtakunnallisesti ja Uudellamaalla Sh), useita kalkinsuosijasammalia kuten

---

Suomen Natura 2000 -kohteet / Uudenmaan ympäristökeskus

---

kielikellosammal (*Encalypta streptocarpa*) sekä kallioketojen lajeja kuten kangasajuruoho.

Kalliojyrkänteen ja paikallistien välissä on hyvin edustava lehto, josta osa voidaan luokitella raviini- ja rinnelehdoksi, koska pääpuulaji on metsälehmus. Raviini- ja rinnelehdot ovat Suomessa hyvin harvinaisia.

Pensas- ja kenttäkerroksen lehtokasvillisuuteen kuuluvat kaikki edustavien kallionaluslehtojen lajit, joista tyypillisimpiä ovat lehto-orvokki, mustakonnanmarja, lehtokuusama ja imikkä. Jyrkänteen juurella on louhikkoa, jossa viihtyy mm. lehtopalsami.

Lehdon puusto on pääasiassa melko iäkästä, ja lahoa lehtipuuta on varsin runsaasti.

Laukkamäki

Myös Laukkamäki on hyvin edustava keskiravinteinen silikaattikallio. Etenkin lounaisjyrkänteen kalliokedoilla kasvaa vaateliaita lajeja kuten ketokäenminttua, kangasajuruohoa ja sisämaassa harvinaista ruoholaukkaa. Kallion laella esiintyy harvinaishkoa kalliotuhkapensasta.

Lounaisjyrkänteen juurella on erittäin edustava lehto, joka voidaan luokitella Suomessa harvinaiseksi raviini- ja rinnelehdoksi. Puuston muodostavat pääasiassa lehtipuut kuten uhanalainen vuorijalava (valtakunnallisesti ja Uudellamaalla St), saarni ja vaahtera. Puustossa on myös lahopuuta. Vaateliaista lehtolajeista esiintyy mm. pähkinäpensasta, jänönsalaattia ja lehto-orvokkia.

Laukkamäen alueelta on tavattu myös valtakunnallisesti uhanalaisia sammallia, kuten turrisammal (*Oxystegus tenuirostris*, valtakunnallisesti ja Uudellamaalla St) ja maksasammaliin kuuluva haprakarvesammal (*Frullania fragilifolia*, valtakunnallisesti ja Uudellamaalla Sh). Alueen jäkälä- ja sammallajisto on kokonaisuudessaan edustava sisältäen mm. seuraavat lajit: runkokarvesammal, kalliovelhonsammal, töppösammal, oravisammal, kivikutrisammal, kiilto-omenasammal, sammaljäkälä, vainiokultajäkälä, kääpiötinajäkälä, suomulimijäkälä, jauherustojäkälä, rikkiruskeinen ja varjoneulajäkälä.

Suojelutilanne

(%):	Yksityinen luonnonsuojelualue	2
	Ei suojeltu	98

Suojelutilanteen tarkennus ja toteutuskeinot:

Alueen eri osien suojelun toteutuksessa käytetään useita eri keinoja.

Vanjärvi

Vanjärvi rantasoistumiseen ja -niittyineen kuuluu valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan. Natura-alueen toteutuskeino täällä on vesilaki ja/tai luonnonsuojelulaki. Rantaniittyjen hoitoa voidaan edistää myös mahdollisesti maatalouden ympäristötuen avulla.

Märjäntienmäki

Märjäntienmäki on todettu ympäristöministeriön teettämässä luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiden kallioalueiden inventoinnissa valtakunnallisesti arvokkaaksi. Natura-alueen toteutuskeino on täällä pääasiassa maa-ainelaki, jolla säädellään maa-aineksen ottoa.

Suomen Natura 2000 -kohteet / Uudenmaan ympäristökeskus

Arvokkain osa jyrkänkeestä ja sen alapuolisesta rinnelehdosta (n. 6,5 ha) toteutetaan luonnonsuojelulain mukaisena luonnonsuojelualueena.

Laukkamäki

Laukkamäki on todettu on todettu ympäristöministeriön teettämässä luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiden kallioalueiden inventoinnissa valtakunnallisesti arvokkaaksi. Natura-alueen toteutuskeino on täällä maa-aineslaki, jolla säädelään maa-aineksen ottoa.

Laukkamäen lounaisosa (n. 3 ha) on jo suojeltu yksityismaan luonnonsuojelualueena. Natura-alueen perustaminen ei muuta luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksiä.

Luontodirektiivin luontotyypit (%):

6430	Kostea suurruohokasvillisuus	3
7140	Vaihtumissuot ja rantasuot	35
8220	Kasvipeitteiset silikaattikalliot	12
9050	Boreaaliset lehdot	3
9180	*Tilio-Acerion-rinne,-vyörymä- ja raviinimetsät	1
91D0	*Puustoiset suot	0

Luontodirektiivin liitteen II lajit:

Lintudirektiivin liitteen I linnut:

A193	kalatiira
A140	kapustarinta
A021	kaulushaikara
A038	laulujoutsen
A166	liro
A119	luhtahuitti
A007	mustakurkku-uikku
A197	mustatiira
A151	suokukko
x	uhanalainen laji
A068	uivelo
A170	vesipääsky

Muuttolinnut:

härkälintu
harmaahaikara
harmaasorsa
heinätavi

Suomen Natura 2000 -kohteet / Uudenmaan ympäristökeskus

---

jänkäkurppa
jouhisorsa
lapinsirri
metsähanhi
mustaviklo
nuolihaukka
pikkulokki
punajalkaviklo

Muuta lajistoa:

jänkäsirriäinen
lapasorsa
peltopyy ST
peltopyy ST
pikkutikka ST
pikku-uikku
haisukurjenpolvi
haprakarvesammal SH
isoruostesammal
jänönsalaatti
kalliotuhkapensas
kangasajuruoho
kesämaksaruoho
ketokäenminttu
kielikellosammal
kivikutrisammal
luutasammal SH
paakku-uurnasammal
pähkinäpensas
ruoholaukka
saarni
turrisammal ST
vaahtera
vuorijalava ST